

ሐዋርያዊ ቅብብሎሽ

ከሐዋርያው ከቅዱስ ቶማስ እስከ ዘመናችን

በዚህ የቅብብሎሽ መስመር፦
ብፁዕ*
Garland F. Byers, Jr., J.D., D.D.‡
የእሕዛብ ጳጳስ፣ በሐዋርያዊ ተልእኮ

1. ቅዱስ ቶማስ፣ ሐዋርያና ሰማዕት [ካኦ]

እ.ኤ.አ. በ*30* ገደማ ክርስቶስ የጠራው
በመጽሐፍ ቅዱስ የተጠቀሰው፦ ከአሥራ ሁለቱ መካከል ተጠቅሷል *(የማቴዎስ ወንጌል 10:3)*፤ «ጌታዬ አምላኬም» *(የዮሐንስ ወንጌል 20:28)*

ይህ የሐዋርያዊ ቅብብሎሽ መስመር እ.ኤ.አ. በ30 ገደማ ከነበረው ከሐዋርያው ቶማስ ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ይዘልቃል፤ ይህም እስከ 2026 እ.ኤ.አ. ድረስ 1,996 ዓመታትን ያካልላል።

ከቅዱስ ቶማስ እስከ ምሥራቁ ካቶሊኮስ-ፓትርያርክ ሺሙን *18*ኛ ሩቢል ድረስ ያለው ቅብብሎሽ የአሦር የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን የምትጠብቀውን የካቶሊኮስ-ፓትርያርኮች ዝርዝር ይከተላል፤ የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን የራሷን ሐዋርያዊ ቅብብሎሽ ወደ ሐዋርያው ወደ ቅዱስ ቶማስ የምታደርሰበት ያው ዝርዝር ነው።

የጵጵስና ሢመት ከአንዱ ወደ ቀጣዩ የተፈጸመው ከዚህ በታች በተጠቀሱት አብያተ ክርስቲያናት በኩል ነው።

በዚህ መስመር ውስጥ ያሉ አንዳንድ ጳጳሳት በቅዱሳንነትም ይከበራሉ። ከስማቸው አጠገብ ያሉት ምልክቶች የሚመለከቱት የሕይወትን ቅድስና ብቻ ነው። የማንኛውንም ሢመት ሕጋዊነት አይነኩም፤ በቅዱሳንነት ቢከበርም ባይከበርም፣ የተዘረዘረው እያንዳንዱ ጳጳስ በቅብብሎሹ ውስጥ ያለውን ስፍራ በእኩልነት ይይዛል።

ቅ. ቅዱስ፦ አንዲት ቤተ ክርስቲያን የጀግንነት ቅድስና ሕይወት እንደ ኖረና አሁን ከእግዚአብሔር ጋር እንዳለ በይፋ የምታከብረው፣ መታሰቢያውንም በቀን መቁጠሪያዋ የምትጠብቅለት ሰው። በጥንቲቱ ቤተ ክርስቲያን ቅዱሳን የሚታወቁት በምእመናንና

በጳጳሶቻቸው ይሁንታ ነበር፤ በኋላ ግን በሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን በይፋ የቅድስና አዋጅ (ካኖናይዜሽን)፣ በምሥራቅ ኦርቶዶክስ ቤተ ክርስቲያን ደግሞ በክብረ ቅድስና አዋጅ ሆነ።

ቡሩክ ቡሩክ፦ በሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን፣ ቅዱስ ተብሎ በይፋ ከመታወጁ በፊት ያለውን መደበኛ ደረጃ፣ ማለትም የቡሩክነት ዕውቅና ያገኘ ሰው።

ካ በሮማ ካቶሊክ ቤተ ክርስቲያን እንደ ቅዱስ ወይም እንደ ቡሩክ የሚከበር።

ካኦ በሮማ ካቶሊክም በምሥራቅ ኦርቶዶክስም እብያተ ክርስቲያናት ቅዱስ ሆኖ ይከበራል።

ቀይ ሰማዕት፦ ስለ እምነት ሕይወቱን የሰጠ።

እብያተ ክርስቲያናት ቅዱስ ማን እንደ ሆነ ሁልጊዜ አይስማሙም። አንዲቱ ሌላዋ የማታከብረውን ሰው ልታከብር ትችላለች፤ ምልክቶቹም እያንዳንዱን የትኛዋ ቤተ ክርስቲያን እንደምታከብረው ያሳያሉ።

ስሌውቅያ-ክቴሲፎን

የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን ሐዋርያው ቅዱስ ቶማስን፣ ከእርሱም ጋር ቅዱስ ቶማስ ወደ ኤዴሳ የላከውን ከሰብዓው ሐዋርያት አንዱ የሆነውን ቅዱስ ታዴዎስን (አዳይ) እና ቅዱስ ማሪን መሥራቾቿ አድርጋ ትቆጥራለች። መንበራቸው በስሌውቅያ-ክቴሲፎን፣ በኋላም በባግዳድ የነበረው የምሥራቅ ካቶሊኮስ-ፓትርያርኮች፣ ከቅዱስ ታዴዎስ (አዳይ) እስከ ሽምዖን ፫ኛ ኢሾያሕብ።

2. ቅዱስ ታዴዎስ (አዳይ)፣ ከሰብዓው አንዱ ካኦ ... 33 ገደማ
3. ማር አጋይ ... 66 ገደማ
4. ቅዱስ ማር ማሪ ካ ... 81 ገደማ
5. ማር አብሪስ ... 121 ገደማ
6. አብርሃም 1ኛ ... 159 ገደማ
7. ማር ያዕቆብ 1ኛ ... 190 ገደማ
8. ማር አሐዳቡይ ... 204 ገደማ
9. ማር ሻሕሉፋ ... 220 ገደማ
10. ማር ፓፓ ባር አጋይ ... 280 ገደማ
11. ቅዱስ ማር ሽምዖን ባር ሳባዔ ካኦ ሰማዕት ... 329
12. ቅዱስ ማር ሻሕዶስት ካኦ ሰማዕት ... 341
13. ቅዱስ ማር ባርባዕሽሚን ካኦ ሰማዕት ... 343
14. ማር ቶማርሳ ... 363
15. ማር ቀዮማ ... 377
16. ማር ይስሐቅ ... 399
17. ማር አሐ ... 410
18. ማር ያህባላሃ 1ኛ ... 415
19. ማር ማዒና ... 420
20. ማር ፋርቦኽት ... 421
21. ማር ዳዲሾ ... 421
22. ማር ባቦዋይ ... 457
23. እካቅዮስ ... 485
24. ማር ባባይ ... 497
25. ማር ሺላ ... 503
26. ማር ኤልሳዕ ... 524
27. ማር ጳውሎስ ... 539
28. ማር አባ 1ኛ ... 540
29. ዮሴፍ ... 552
30. ማር ሕዝቅኤል ... 570
31. ማር ኢሾያሕብ 1ኛ ... 582
32. ማር ሳብሪሾ 1ኛ ... 596
33. ማር ጎርጎርዮስ ... 605
34. ማር ኢሾያሕብ 2ኛ ... 628
35. ማር ማሬሜሕ ... 646
36. ማር ኢሾያሕብ 3ኛ ... 649
37. ማር ጊዋርጊስ 1ኛ ... 661
38. ማር ዮሐናን 1ኛ ... 680
39. ማር ሕናኒሾ 1ኛ ... 686

40. ማር ሰሊባ-ዝኻ 714
41. ማር ፔትዮን 731
42. ማር አባ 2ኛ 741
43. ማር ያዕቆብ 2ኛ 754
44. ማር ሕናኒሾ 2ኛ 775
45. ጢሞቴዎሰ 1ኛ 780
46. ማር ኢሾ ባር ኑን 823
47. ማር ጊዋርጊሰ 2ኛ 828
48. ማር ሳብሪሾ 2ኛ 831
49. ማር አብርሃም 2ኛ 837
50. ቴዎዶስዮሰ 853
51. ማር ሳርጊሰ 860
52. ማር ሄኖሰ 877
53. ማር ዮሐናን 2ኛ 884
54. ማር ዮሐናን 3ኛ 893
55. ማር ዮሐናን 4ኛ 900
56. ማር አብርሃም 3ኛ 906
57. ማር አማኑኤል 1ኛ 937
58. ማር እስራኤል 961
59. ማር አብዲሾ 1ኛ 963
60. ማር ማሪ 2ኛ 987
61. ማር ዮሐናን 5ኛ 1000
62. ማር ዮሐናን 6ኛ 1012
63. ማር ኢሾያሕብ 4ኛ 1020
64. ማር ኤልያ 1ኛ 1028
65. ማር ዮሐናን 7ኛ 1049
66. ማር ሳብሪሾ 3ኛ 1064
67. ማር አብዲሾ 2ኛ 1074
68. ማር መኪኻ 1ኛ 1092
69. ማር ኤልያ 2ኛ 1111
70. ማር ባር ሳውማ 1134
71. ማር አብዲሾ 3ኛ 1139
72. ማር ኢሾያሕብ 5ኛ 1149
73. ማር ኤልያ 3ኛ 1176
74. ማር ያህባላሃ 2ኛ 1190
75. ማር ሳብሪሾ 4ኛ 1222
76. ማር ሳብሪሾ 5ኛ 1226
77. ማር መኪኻ 2ኛ 1257
78. ማር ዴንሐ 1ኛ 1265
79. ማር ያህባላሃ 3ኛ 1281
80. ጢሞቴዎሰ 2ኛ 1318
81. ማር ዴንሐ 2ኛ 1336
82. ማር ሸምዖን 2ኛ 1385 ገደማ
83. ማር ኤልያ 4ኛ 1405 ገደማ
84. ማር ሸምዖን 3ኛ 1425 ገደማ
85. ማር ሸምዖን 4ኛ 1437 ገደማ
86. ማር ሸምዖን 5ኛ 1497
87. ማር ኤልያ 5ኛ 1502
88. ማር ሸምዖን 6ኛ 1504
89. ማር ሸምዖን 7ኛ ኢሾያሕብ 1539

የሺሙን መሰመር

ከ*1553* እ.ኤ.አ. ጀምሮ፣ የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን የቅዱሳን አዳይና ማሪ ተተኪዎች አድርጋ የምትቈጥራቸው የሺሙን መሰመር ካቶሊኮሰ-ፓትርያርኮች፣ እስከ ሺሙን *18*ኛ ሩቢል ድረስ።

90. ማር ሺሙን 8ኛ ዮሐናን ሱላቃ 1553
91. ማር አብዲሾ 4ኛ ማሮን 1555
92. ማር ያህባላሃ 4ኛ 1577
93. ማር ሺሙን 9ኛ ዲንኻ 1580
94. ማር ሺሙን 10ኛ ኤልያ 1600
95. ማር ሺሙን 11ኛ ኤሹዮው 1638
96. ማር ሺሙን 12ኛ ዮአላሃ 1656
97. ማር ሺሙን 13ኛ ዲንኻ 1662
98. ማር ሺሙን 14ኛ ሽሌሞን 1700
99. ማር ሺሙን 15ኛ መቅደሲ ሚኻኢል 1740
100. ማር ሺሙን 16ኛ ዮሐናን 1780
101. ማር ሺሙን 17ኛ አብርሃም 1820
102. ማር ሺሙን 18ኛ ሩቢል 1861

ሕንድ

በ*1862* እ.ኤ.አ. በፓትርያርክ ሺሙን *18*ኛ የሕንድ ሜትሮፖሊታን ሆኖ ከተሾመው ከማር አብዲሾ ጀምሮ፣ እያንዳንዱ ጳጳስ ከእርሱ በፊት በተዘረዘረው ጳጳስ ተሹሟል።

103. እንጦንስ ቶንዳናት (ማር አብዲሾ) 1862
104. ሉዊስ ማሪያኖ ሶዋሬስ (ማር ባስልዮስ) 1899

እንግሊዝ

በ*1902* እ.ኤ.አ. የመርሲያ ጳጳስ ሆኖ ከተሾመው ከማር ያዕቆብ ጀምሮ፣ እያንዳንዱ ጳጳስ ከእርሱ በፊት በተዘረዘረው ጳጳስ ተሾሟል።

105. ኤልሪክ ቨርነን ሄርፎርድ (ማር ያዕቆብ) ... 1902
106. ዊልያም ስታንሊ ማክቢን ናይት (ማር ፓውሎስ) ... 1925
107. ሄድሊ ካዋርድ ባርትሌት 1931
108. ሂው ጆርጅ ደ ዊልሞት ኒውማን (ማር ጊዮርጊስ) ... 1945
109. ሪቻርድ ኬኔት ሀርገን 1946

ስዊድንና አሜሪካ

ከስዊድናዊው ከቤርቲል ፐርሶን ጀምሮ ይህን ቅብብሎሽ እስከ ዛሬ ድረስ እስካደረሰው ጳጳስ ድረስ።

110. ኒልስ ቤርቲል አሌክሳንደር ፐርሶን 1985
111. ሳሙኤል ጊዶ ጁኒየር 2004

112.

Garland F. Byers, Jr.

2013

ከምሥራቅ ካቶሊኮስ-ፓትርያርክ ጋር የጋራ ቅብብሎሽ

የአሁኑ የአሦር የምሥራቅ ቤተ ክርስቲያን ካቶሊኮስ-ፓትርያርክ ማር አዋ 3ኛና ጳጳስ ባየርስ፣ ያች ቤተ ክርስቲያን ዝርዝራቸውን እንደምትጠብቀው፣ ከሐዋርያው ከቅዱስ ቶማስና ከቅዱስ ታዴዎስ (አዳይ) እስከ ማር ሺሙን 18ኛ ሩቢል (ካቶሊኮስ-ፓትርያርክ 1861-1903 እ.ኤ.አ.) ድረስ ያለውን የምሥራቅ ካቶሊኮስ-ፓትርያርኮች ቅብብሎሽ ይጋራሉ፤ ማር ሺሙን 18ኛ ሩቢል በ1862 እ.ኤ.አ. በጳጳስ ባየርስ መሰመር የሚገኘውን ማር አብዲሾን (እንጦንስ ቶንዳናት) ሾሟል።

ክህነት

ሹመት

ኦገስት 17 ቀን 2008 እ.ኤ.አ.፣ በእጅ መጫን፣ St. Paul's Lutheran Orthodox Chapel ውስጥ፣ ፓልመርተን፣ ፔንሰልቬንያ።

ሢመተ ጵጵስና

ኤፕሪል 20 ቀን 2013 እ.ኤ.አ.፣ በቅዱስ ቁርባን አከባበር ወቅት በእጅ መጫን፣ St. Paul's Lutheran Orthodox Chapel

አገልግሎት

ኤፕሪል 20 ቀን 2013 እ.ኤ.አ. Lutheran Orthodox Church, Inc. በተባለው ድርጅት ውስጥ ሢመተ ጵጵስና ተቀበሉ፤ ከዚያም በዚሁ ድርጅት ውስጥ Western North Carolina ሀገረ ስብከት ሊቀ ጳጳሳት ሆነው አገልግለዋል። ጳጳስ ባየርስ ከዚያ ድርጅት ጋር ከእንግዲህ ግንኙነት የላቸውም።

የሥነ መለኮት ዶክተር (*honoris causa*)፤ ኤፕሪል 20 ቀን 2013 እ.ኤ.አ. Lutheran Orthodox Church, Inc. የሰጠው።

ውስጥ፤ ቤተ ጸሎቱ በዚያ ዕለት የተሰበሰበው American Legion Post 16 ውስጥ ነበር፣ ሰላቲንግተን፣ ፔንሰልቬንያ።

ዋና ሿሚ
ብፁዕ ሳሙኤል ጊዶ ጁኒየር

ተባባሪ ሿሚዎች
ጳጳስ ብራድሊ ኤ. ቫርቪል
ጳጳስ ማይክል ባዩሰ
ጳጳስ ጄምስ ቶምሰን
የሹመትና የሢመተ ጵጵሰና የምስክር ወረቀቶች ከሢመቱ ፎቶግራፎች ጋር ሰለ ጳጳሱ በሚለው ገጽ ላይ ቀርበዋል።

Amharic Scripture quotations: copyright © 1962, 2003 United Bible Societies. Revised Amharic Bible in XML (2003). Printed version by United Bible Societies (C)1962. E-Text in transliterated ASCII format by Lapsley/Brooks Foundation 1994. Unicode UTF-8 transformation and XML-tagging by Dirk Röckmann 2003 (www.nt-text.net). With kind permission of the Bible Society of Ethiopia. Every non-commercial work using this data in any form must fully include this copyright statement! Every commercial use of parts or the complete data in any form needs written permission of the Bible Society of Ethiopia!

የሐዋርያው የቅዱስ ቶማስ ሥዕለ አድኅኖ፣ 14ኛው ክፍለ ዘመን፤ የመጀመሪያው ሥዕል በተሰሎንቄ ቅድስት ሜትሮፖሊስ የቤተ ክርስቲያን ሙዚየም ይገኛል። ፎቶግራፍ፦ Herbert Frank፤ ምንጭ፦ Wikimedia Commons፣ ፈቃድ፦ CC BY 2.0፤ ከመጀመሪያው ምስል ተቆርጦ መጠኑ ተስተካክሏል።